

Kongresszusi küldötteink

Amikor a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat vezérigazgatójától, **Vajda Györgytől** azt kérdeztem, szegedi-e, kis gondolkodás után, de határozottan vágta rá: igen. A tévovásznak annak szót, hogy messziről került ide, ám az itt töltött idő — huszonkét év — alatt oly sokféle szállal kötődött a városához, hogy észrevétlenül „szegedivé vált”.

— Valójában nem is igen tőprengtem még ezen a hovatartozáson, hiszen annyi más gondolkodnivalóm akadt, hogy azt sem tudom megmondani, mikor kezdtem sajátomnak érezni ezt a vidéket. Márpedig akkor igazán szegedi, miskolci, vagy szolnoki egy ember, ha az ottani gondokat felvállalja, magának érzi... Vagy talán akkor, amikor az emberi kapcsolatait túlterjednek a munkahelye határain? Esetleg mindkettő, de lényeg, hogy itt a Tisza partján otthon érzem magam.

A Tisza ismerősöm volt, mert 1951-ig Szolnokon dolgoztam villanyszerelőként. Igen, szerelő! Kétkézi munkásként, írja nyugodtan, nem szégyellem egy pillanatra sem. Utána, 1951 májusában Nagykőrösre helyeztek az Állami Villamosenergia-szolgáltató Vállalat üzletigazgatójára. Vezetőnek, Munkásigazgatónak. Igen, így is mondhatjuk. Nem volt az az időszak könnyű! Tanulni is, dolgozni is, ugyanakkor a politikai munka... hadd mondjam így: sűrűje! Már 1952-ben tagja voltam a nagykőrösi városi párt-vegrehajtóbizottságnak. Akkor a pártmunka „elszólított” az egyetemről, mert egyszerűen ott volt-rám szükség, meg kellett értenem a két sikeres évem ellenére is. Diplomát kicsivel később, a szegedi éveim alatt szereztem. Ez persze nem jelenti azt, hogy a politikai munka rovására, tehát ne értse félre, nem elmentés a kétfő. 1957-ben Miskolcra, rá másfél évre Szegedre kerültem. Húsz éve lettem tagja a megyei pártbizottságnak, 1976 óta pedig a megyei párt-vegrehajtóbizottságnak vagyok tagja. De hogy a szakmáról sem feledkeznek meg, említhetem az MTESZ két tageszülését is. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület és az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület Csongrád megyei szakosztályának vagyok az elnöke.

Rendkívül fontosnak érzem az egyesületi munkában azt, hogy az energiagazdálkodás ügyét társadalmi érdekként lehet kezelni. Az egyesületek segítségével módunk van minél jobban tu-

Vajda György

datosítani, milyen kincs az energia.

Igenis, kincs. Legyen az villanyáram, olaj- vagy gázenergia, de még a föld mélyében rejtőző termálvíz is ide értendő! Ha a kongresszuson szót kapok, mindenképpen energetikai kérdésekről beszélek.

Megemlíteném például azt, hogy az energiagazdálkodás egyik alapkérdése a jövőben még inkább a tartalékok feltárása. Ez alatt most nem az energiahordozók, hanem a már megtermelt energia felhasználását értjük, mert itt is vannak tartalékaink. Nevezetesen a tervezésben: nagy „rátartással” dolgozunk, s egy adott létesítmény energiagigényét mindig jóval az optimum fölött tervezzük.

Emellett feléltienül beszélnek a villamos áram megtermelésének lehetőségeiről, és annak a jelentőségéről. Hát, ha megdöglöm, elég, ha csak azt hozom fel példának, hogy a megye lakossága az elmúlt öt évben 20 milliárd 250 millió forint értékű energiahordozót használt fel, ezen belül a tavalyi érték 4 milliárd 800 millió forint volt. Azt hiszem, megérthetik, hogy mennyire nagy jelentőségű a takarékoság, ha hozzáveszem, hogy a következő öt éves tervben az energetikai beruházások az ipari beruházások nagy részét elviszik. S még valamit: azt szeretném érzékeltetni, hogy nekünk mindig előre, a jövőért kell gondolkodnunk.

A párt kongresszusán eddig még nem vettem részt, s megmondom őszintén — nemcsak a fiatalok „privilegiuma” ez — nagy izgalommal és várakozással készülök rá.

I. Sz.

Kommunista műszakok

Az MSZMP közelgő XII. kongresszusának és hazánk felszabadulása 35. évfordulójának köszöntésére ország-szerte kommunista műszakot tartottak szombaton, a legkülönbözőbb ágazatok gyáraiban, üzemeiben.

Szegeden a Vidia Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat 120 dolgozója dolgozott ezen a napon. Csaknem 5 millió forint értékű árut — kerékpárokat, edényeket és más cikkeket — raktak ki az iparvágányokra érkező vagonokból, s továbbították a raktárakba, illetve a kiskereskedelmi vállalatokhoz. Nőrádban, a Volán 2. számú Vállalatának balassagyarmati és a nagybányai üzemeiben összesen 100 gépkocsivezető és 150 kocsikísérő, rakodó, gépkészítő töltötte munkával a szabadnapját.

A Skála-Coop Vállalat dolgozóinak egy csoportja is kommunista műszakot tartott szombaton. Zala megye egyik legjelentősebb könnyűipari üzeme, a Zalaegerszegi Ruhagyár központi, valamint lenti és sümegi gyáraiban szombaton a második műszak dolgozói tartottak kommunista műszakot. Az üzemekben e napon összesen 2500 ZAKO-emblémával ellátott fiú- és férfi-felsőruházati cikket gyártottak. Az öt-éves fennállását ünneplő veszprémi házigyárban is kommunista műszakot kezdeményeztek a szocialista brigádok.

Egész sor mezőgazdasági üzemben is kommunista műszakot tartottak szombaton. (MTI)

Fenyőolaj - exportra

A Csongrád megyei ZÖLDERT Vállalat szatymazi kirendeltségén most első ízben kezdték meg erdei és fekete fenyőből illóolaj gyártását. Vízgőzdesztillációs eljárással a lombzatról, a tűlevelekből nyerik a sűrű, sötétzöld színű olajat. A nyersanyag tehát a fakitermelésnél keletkező értéktelen hulladék, amit összegyűjtve dolgoznak fel, négy lepárló berendezéssel.

Kétszázötven kiló fenyőolajat állítanak elő a MEDIMPEX Külkereskedelmi Vállalat megbízásából több nyugat-európai állam cégeinek megrendelésére.

I. Sz.

Differenciálni

Hárman voltak, mint Lear leányai. Közgazdász barátom példabeszéde szerint a könyvelésben dolgoztak. Az osztályvezető, ki volt apjuk helyett apjuk, egyként szerette őket. Eltek volna békességben az idők végezetéig, ha nem köszöntött volna be az új esztendő, s a prémium osztásának napja. Az osztály vezetője igazságos ember volt, nem véletlenül hívták Mátyásnak, úgy döntött, érvényesüljön az egyenlő munkáért egyenlő bér elve. Ezek szerint pedig az elosztható háromezernyi pénzkeblől Cordéliát, aki kitűnően dolgozott, megilleti kétezer, Regant, aki úgy ahogy ellátta munkáját, ezer, Goneril viszont épp hogy megjelent a munkahelyén, s Coubertin báró elve szerint ténykedett; nem az eredmény a fontos, hanem a részvétel. Az ő „jutalma” legyen tehát, hogy nem kap egy fillért sem.

A három kartársnók különféleképpen fogadták a vezetői döntést. Cordélia azt gondolta, hogy meg tudná fojtani egy kanál vízben, s igaza volt, Goneril úgy vélte, hogy iszonyú igazságtalanság történt, elvezre könyvelgetett ő is lelke csendességében néha-néha, s könyvelés meg könyvelés között nem lehet háromszáz bankónyi különbség a differenciálás mezőjén. Regan viszont arra gondolt, hogy jobb lett volna, már csak a békesség miatt is, ha mindenki ezer-ezer forintot kap. Ő ugyanis annyit kapott volna mindenképpen.

Teltek, múltak a napok. Az osztályvezető arra lett figyelmes, hogy egyre rosszabb a klíma a könyvelésben. A nők, akik addig a legjobb barátok voltak, áttértek a magázódásra, mi több, pletykákat kezdtek terjeszteni egymásról.

A differenciálásba hiba csúszott, állapította meg Mátyás osztályvezető, s bekapott egy félmarék Grandaxint.

A következő prémiumosztáskor visszaállt a régi rend. A három kartársnók borítékja egyforma súlyú lett ismét, nemskára pedig mindez kiegyenlítődként másképp is. Cordélia elkezdett lazítani, Regan sem csipkedte magát, Goneril pedig a régi maradt.

Mátyás osztályvezető igazságosan levonta a következtetést: érvényesítettük az egyenlő bérért egyenlő munkát elvét. Igaz, hogy a munka alig halad, de az olajfák és a neoneoncok alatt békesség honol...

Az alapelv, ezt a kisiskolások is tudják: egyenlő munkáért egyenlő fizetséget. A gyakorlat, mint kitetszik, közgazdász barátom iménti tanmeséjéből is, más.

Nemrégiben került a kezembe egy tudományos felmérés összegezése, az állt benne statisztikákkal, számsorokkal is bizonyítva, hogy szép hazánkban az emberek, az azonos végzettségűek, kortúak, beosztásúak, egy-, kétszáz forinttal eltérő javadalmazást már igazságtalannak tartanak. Így igaz. Gyakori jelenség, hogy a differenciáltan szétosztott prémiumot a brigád a fehér asztalnál összedobja egy kalapba, a pénzt átlagolják, s úgy osztják el.

Differenciálni mégis muszáj. Főképp talán azért, mert igazából más lehetőség nem is adódik, ha a szocialista elosztás elveitől hűek akarunk maradni. És azért is,

mert az igazság — ez esetben jobb persze, ha igazságosságról beszélünk — mindig lonkrét.

Differenciálni persze nem könnyű. A könnyűiparban például a normáknak csak mintegy egyharmada működik kialakított mércé, a többi becsült — idő és statisztikai — norma. Van más baj is. Az, hogy valaki prosperáló, vagy rosszul gazdálkodó vállalatnál dolgozik, jövedelmére nézvést majdnem közömbös. Pedig nyilvánvaló, hogy a bér növekedésének a teljesítménnyel kellene egyenes arányban állnia.

A bér- és keresetszabályozásról szakberkekben régóta vitáznak. Az igazán üdvöztető rendszert nem sikerült feltalálni még; ez lehet a magyarázat. Tény viszont, hogy szűkítőben van az új, a jobb, az igazságosabb rendszer, amely valószínűleg a következő öt éves tervben már funkcionálni fog. A munkaerő-gazdálkodás legfontosabb feladata most: megteremteni azokat a feltételeket, amelyek között, valóban érvényesülhet a differenciálás elve. Szabály kötelezi a vállalatokat, hogy munkaerő-szükségletüket az eddiginél pontosabban mérjék fel, készítsenek középtávú komplex tervet: ennek tartalmaznia kell a várható strukturális változásokat. A létszám minimalizálására kell törekedni. A termelés intenzifikálása a követelmény, s nem a létszám bővítése. Látszik, hogy a kapun belüli munkanélküliség ellen ható intézkedések sorozatáról van szó.

Nincs más út. A népgazdasági terv azal számolt, hogy az ötödik ötéves tervben hatvanezzerrel nő a foglalkoztatottak száma. A tény: húszezzerrel csökkent a bér-színvonal-növekményt ugyanakkor a tervhez mértük... Világos, hogy elég sokan jutottak olyan többletjövödelemhez, amiért meg sem dolgoztak.

Megszokták, és sokan szokták meg, mert tehetők, hogy a béremelés jár, automatikusan, s jár a prémium is, pedig a béremelés senkinek sem jár, csak adható, és a prémium sem jó a szakszervezeti segéllyel vagy a szociális juttatásokkal összekeverni. Az alabérek elvesztették ösztönző jellegüket. Differenciálni pedig ellejelettünk, mielőtt megtanultunk volna.

Zsákutcában volnánk, olyan fal előtt, amely minden okos szándéknak, előrevívó dolognak útját állja? Alig hiszem. Van megoldás: közgazdász barátom példabeszédehez visszatérve: ha addók három darab ezres ösztönzésre szánva, úgy kell szétosztani, hogy valóban ösztönözzön a jobb munkára. A jól dolgozó Cordélia kapjon kétezeret, Regan ezret, Goneril pedig rá kell beszélni, hogy áldás nélkül működését másutt folytassa, de ne nagyobb alapbérért, hanem kisebbért!

Ehhez persze sok minden kellene. Olyan vállalati szemlélet például, amely nem a kilépő dolgozó pótlását tartja egyedül lehetséges útnak, hanem arra törekszik, hogy a távozó munkáját belső munkaszervezéssel, a folyamat egyszerűsítésével hogyan helyettesítse. Annyi biztos: a szabályozók ezt a szemléletmódot honorálják! Bizakodjunk tehát, hogy hatásukra a szemlélet is megváltozik.

Petri Ferenc

Zárszámadó közgyűlés

Nyereség Domaszéken

Tegnap tartotta zárszámadó közgyűlést a domaszéki Szőlőművelési Szakszervezet. A gyűlésen megjelent dr. Somogyi Ferenc, az MSZMP Szeged járási bizottságának első titkára; Bibók Istvánné országgyűlési képviselő, Bajusz Tamás, a Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági osztályának csoportvezetője és dr. Masa István, a TESZÖV titkárhelyettese.

Kalivoda Imre, a szakszervezet elnöke beszámolójában elmondta, nyereséges évet zárt a domaszéki gazdaság. A kedvezőtlen időjárás dacára 2 millió 207 ezer forint nyereséget mutat a tavalyi mérleg.

A növénytermesztési ágazat elmaradt éves tervétől: a tervezettnél mintegy ötmillió forinttal kevesebb árbevétele volt ebben az ágazatban. Őszi búzából a 36 mázsás tervezett terméshozam helyett csak 26-ot, őszi árpából 24 mázsa helyett 18-at takaríthattak be hektáronként. Rekordtermést adott viszont a kukorica: 45 mázsás átlagtermése szokatlan ezen a rossz minőségű homoktalajon. A szőlő 119 mázsa, jó minőségű termést adott hektáronként. Nem hozta a kí-

vánt eredményt a fűszerpaprika az aszály miatt.

A mérleg eredményéhez hozzájárult a kiegészítő tevékenység: az építőbrigád árbevétele több a tervezettnél. A fűrészüzem a konzervgyár részére végez jelentős bevételt adó munkát.

Javult a műszaki ágazat teljesítménye: a közömbös időben elvégezték minden munkát. Javult a gépi norma betartása, az önköltség is jelentősen csökkent, noha még mindig magasabb, mint a környező gazdaságokban. A javítóműhely munkája is jobb volt, mint tavaly.

A közös területen új, a szövetkezet további gazdálkodása szempontjából nagy jelentőségű beruházásokat valósítottak meg: 50 hektár ösziarackot, 42 szőlő telepitettek. További 70 hektár termése és telepítése folyamatban van.

A szakszervezetet árbevételének mintegy 70 százaléka származik a tagok gazdaságaiban termelt áru értékesítéséből.

Az árbevétel idényjellegű, nagyrészt a növénytermesztésből származik. Hogy folyamatos árbevételhez jus-

son a gazdaság, és ezt kevésbé veszélyeztesse a mostoha időjárás, szarvasmarhatelepet kívánnak létrehozni a közömbösben.

Új szociális létesítményeket adtak át tavalay: a közömbösben dolgozóknak ebédlő, öltöző, a segédüzemben fűtött helyiségek állnak rendelkezésére. Nincs óvoda a községben, a szakszervezetet üzemeltet gyermekmegőrző helyet. Szociális segélyekre, termelőszövetkezeti kirándulásokra, a művelődési otthon támogatására is adnak pénzt.

Beszámolót tartott Tóth Lajos, az ellenőrző bizottság elnöke, majd néhány hozzászólás után a tagság a beszámolókat elfogadta. Szamosvári Jenő főkönyvelő az idei év terveit ismertette. A megváltozott körülmények miatt módosítani kellett az alapszabály néhány pontját, a közgyűlés ehhez hozzájárult.

Végül megválasztották a szövetkezet új vezetőségét és néhány állandó bizottság vezetőjét és tagjait. Termelési elnökhelyettesnek Kalimár Kálmánt, elnöknek ismét Kalivoda Imrét választották.

Termelésirányítók tanácskozása

Élni a lehetőségekkel

A Volán 10. számú Vállalat művezetői, vezényelői, a termelés, a szállítási tevékenység közvetlen irányítói tanácskoztak tegnap a szegedi Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében. Megtárgyalták a vállalat előtt álló feladatokat, azt, hogy a termelés közvetlen irányítói mit kell tegerenien a munka jó menete, az 1980. évi gazdasági célkitűzések maradéktalan megvalósítása érdekében.

Dr. Kardos János igazgató beszédéből és a tanácskozás résztvevőinek hozzájárulásából kitűnt, hogy a 10-es Volánnál megfelelő rangot kapott a termelésirányítói munkakör. Szabályzatban rögzítették feladataikat, jogukat, hatáskörüket, a vállalat irányításában való részvételük mód-

ját stb. A szabályozás megteremtette a magasabb szintvonalú, hatékonyabb termelésirányítói tevékenység objektív feltételeit, elősegítette a munka jobb megszervezését, a fegyelem erősödését, az 1979. évi vállalati tervfeladatok teljesítését.

A tanácskozás előtt történt felmérés során kitűnt, hogy a termelés közvetlen irányítóinak többsége él a szabályzat biztosította jogaiival, kötelezettségeivel. Viszont olyanok is vannak, akik rosszul értelmezték humanitásból vagy csupán népszerűségüket féltve elnézők a fegyvelmsértőkkel szemben, szemet hunynak az olyan megnyilvánulások felett, amelyek károsan befolyásolják a munkamenetet, s amelyek megvalósítása mindenképp az ő felada-

tuk lenne. Gondot okoz az is, hogy a termelés közvetlen irányítói nem kaptak meg felelősségtől minden esetben az önállóságuk kifejlesztéséhez szükséges segítséget, támogatást. Előfordult, hogy a hatáskörüket sem biztosították kellőképpen, nem élhettek a szabályozás előírása szerinti döntési jogukkal.

Az őszinte légkörben lefolyt tanácskozás lehetőséget teremtett arra, hogy az előbbre lépést biztosító intézkedések mellett felszínre kerüljenek a termelés közvetlen irányítóinak munkáját gátló hibák, nehézségek is. Megfogalmazódott: ezek mielőbbi megszüntetésére különös gondot fordít a vállalat felső vezetése, hogy a jövőben semmi se gátolja a termelés közvetlen irányítóinak tevékenységét.